

mær-
i læk
nielde,
ðejub-
švuoda
harrai.
e soat-
væroid
uorra-
adigge
jakkai,
temest
i soat-

d bæi-
ujuvvu
Dalle
te læi
amasti
jierb-
nattet
ei va-
us so-
lagjai.
m ja
Dam
orro
omen
oatte-
n læ

t vai-
staga
, mak
lætte.

uvvit
kku-
ja

mest.

M u i t a | æ g j e

Čuvgetusa haleduvvidi sami gaskast.

Num. 3.

Juni manost 1874.

2be jakkodak.

Vuoinqalaš vuoiqaduotta Spanienest.

Lasse Num. 6.

Dai atistusai siste occē ollo judalažak suoje dam bokte atte katolikan ſadde. Ba-jeld mi mattep arvedet, atte dat birrabon-jalæbme i læm sist duodalaš; mutto æi dam aigasaš katolikalaš bapak gaibedamge æra go njalme dovdastusa sin gastašam diti. Damditi mati maida okta dominikanarmunka ramadallat daina, atte son læi „birrabonjalussi“ ožžum 35000 judalaža.

Dastmaqqel, nammalassi vittanub'logad čuođa siste doarradallujuvvujegje judalažak hirbmat garra lagai bokte. Si gildujuvvujegje kristalazaidi lakkanaemest, love si æi ožžum daid fidnoid doaimatet ja daid die-đoid oudedet, maid si buoremusat satte, sierra ravdast si galge gavpugest assat ja čuoldatussan sin dakkam diti, de si naggi-juvvujegje vissis märka biktasidi bigjat.

Daggar læi judalažai dille go Aragon ja Kastilien vittanub'logad čuođe loapa lakkä okta rikan ſadde; dat læ dat dala Spanien. Dai gastašuvvum judalažai gaskast legje galle ædnagak, gæk diđulašvuoda, ja valašvuoda ja naitusi bokte legje fabmui ja alla settui bæssam, mutto varalaš læi lika singe dille. Jos olgoldasast legjege kristalažai logost, de si vaimost almaken legje judalažak, ja damditi læi sigjidi vaddes nuft čepid guovtelušsat, atte gocetægjek æi ſad-

dam sin vavjet. Vaidalusak ſugjagotte dav-jebut, ja occamgirjek botte lægjen radđe-jægjidi daina gaibadusain, atte judalažai moive galgai obbanaga duššen dakkujuvvut.

Sin gaskast, gæk eljarabmuset gaibedegejje judalažaid oktanaga sin oskoinesek duššaduvvut, dattop mi namatet dominikanarmunka Alfonso de Ojeda ja Diego de Merla, gæk maida satiga fastain dam bal-dos vuoiqalaš duobmostuolo fabmui. Gonagas Ferdinand, gæn radđejume vuolde Aragonien ja Kastilien ovlastattuvvui oktan rikan, guldali maida mielastes daid hokkategjid, damditi go rika kassi mati dambokte stuorra boatto ſaddat. Son smietai dam vuoiqaduoda bokte judalažain ruttabivudaga aldces nagget. Mutto gonagassi i læm hæl-po su dronniges vuostehago dam harrai vuottet. Dronníg Isabella, gutte vaimo bælest læi sagga njuoras ja ærenoamaš buorre, i dattum dam arvaluvvum doarradallujume æralakkai jurdašegji vuostai mieđetet. Bapak sardnedegje dam Ibmeli ærenoamaš dokkalaš dakkon, atte æppeoskolažaid raidnet ædnam alde, ja damditi matte sin oapa mielde buok bahas dagok læt Ibmeli gudnen, mak dam ulmest dakkujuvvujegje, atte daid æppeoskolažaid gæpedet. Æppeoskolažjan lokkujuvvujegje buokak, gæk æi læm katolikalažak. Ærain i læm loppe maidege oaivelid adnet sane birra go bapain, mutto

maid sí oapategje, dat galgai jakkujuvvut juogo dat læš soappam Ibmel sane mielde daihe i.

Isabella læi sagga miedamanas vuoiqalaš dovdoid oamastet. Mailmalaš aši harrai son alelessi čajeti ječas valdajen, mutto vuoiqalaš aši harrai son njuoras vuollegruodain oskeldi daidi, gæina buoreb arvadusa logai go aldes. Ovtain oudamærkain mi aigop čajet, man dat valdas niso læi vuollegruoiqalaš aši harrai. Dalle go Talavera læi valjijuvvum dronnigi rippaaččen ja dat rippaačče oudemus have su lutte finai, vuostaivaldi son čokkot dronniga sudodovdastæme go dronnig čibbides alde su oudast oroi. Dronnig celki dasto dam oðða rippaaččases: „Dam ragjai lëmaš verulaš, atte sikke rippaačče ja rippamanna čibbi ala mannaba.“ Mutto bappa vastedi: „Dat læ Ibmel duobmostullo, damditi læ hæivulaš atte mon čokkam, ja atte du allagvuotta čibbi alde mu oudast orro.“ Isabella ivaldam dam vastadusa vikken, mutto mannel baica celki: „Dat læ munji vuogalæmus rippaačče.

Oasalašvuottan lifci læm riki jos dronnig Isabella vuoiqalaš darbašvuotta alelessi lifci læm oskelduvvum daggar ibmelbalolaš olbmai go Talaverai. Mutto su nuorravuoda beivin læi dominikanarmunka Tomes de Torkvemada su rippaaččen, ja dat olmai læ hæpadlaš ja sagga moaitetatte muitto aldesc guoðdam dambokte, atte son stuoramus sugjan læi dasa, atte dat vaigades vuoiqalaš vuogadvuotta fastain gærdatuvvui. Dat olmai beiti bapagavte vuolde gorris ja oavastallam haloin devdujuvvum vaimo ja ječas logai vuoiqalabbun go æraid, damditi go æljaramus læi buokaid vašotet, gæk su oskost æi læm. Su valdastallam halo ja gierdamættomvuotta sin vuostai, gæk katalikaš oskoi æi mattar ɔuorastet, læi nuft

stuores, atte son, jos su ráðost lifci læm, vissage læi buckaid sorbmai doaimatet. Dat olmai læi Isabella nuorravuoda beivin viggam sudnji cieggaðet dam sœmma jurdašweme, mi sust læi aldes. Mutto Isabella læi vaimo bælest buorre ja maida jierbmalaš, ja damditi i læm aido alke su oažotet daggaren, maggaren Torkvemada su dato. Torkvemada læi alelessi viggam cieggaðet Isabellai dam osko, atte dat læi su gædne-gasvuotta atte duššadet buok vuoiqalaš moive, — ja muttomak muitalek vela damge, atte son læi naggem Isabella aldesc loppdet, atte buok æppeosko duššadet „katolikalaš osko hærvasendakkujubmai.“ Dal læi dat aige boattam, goas dat oasetes loppadus galgai ollaštuttujuvvut.

Čaccesulloſt Juni manost 1874.

Goalmad nummira vuolgadedin mi færtjep diedtet min lokkidassamek, atte avisa i šadda æmbo addum æraidi go sigjidi, gæk nubbe jakkudaga læk maksam dam poastarrappai, gæn bokte avisas datto oažzot.

— Skipakaftein Johannes Sørensen, gutte jami 12ad bæive April manost d. j. læ testamenta bokte skenkim masa 1500 speise daggar vaivaši vækketæbmai, gæk riegadam læk Glemminge gieldast.

— Sameædnam vuovdehærra Norman læ 350 speise ožžum diðulašvuoda ræiso dakkam diti Florensi.

— Dai oðða golleruðai birra, mak æska mintast læk boattam, muitaluvvu, atte muttomak daina læk nuft smieruk, atte dak cuovkanik jos man nuft garra dinga njæiga gaččik.

— Okta sabmelaš Vesterbotten hærralienast (ruotast) finai gieskad Umeå gavpugest. Son læi Londoni matki ja sust i læm æra

mokke g
loid. So
son læi
Æska da
šaddašeg
oaidnet,
aravaduss
suige æi
olmušna
atte jos
nemest,

— Od
luvvum
gæinost,
salbmag
læ dasto
čujuvvur
stament
gam. A
Friisast
dal 34
Stochfle
ja josju
de berr
almaker
sabmela
bargoin
bistet,
væha m

— O
mi jakk
sikkorm
ænaš o
tuvvum
sa lase
namma
galvo v
gak da
dam gi

— (boatte

mekke go oaidnen halo æra mailme guovlōid. Son læi oudalest bagjeolmuš, mutto son læi hæitam bagjedile ja gavpi algam. Æska dalle go muttomakge sami gaskast ſaddaſegje væha vidasæbbut jottet ja æmbo oaidnet, lifci doaivomest, atte sige mataſegje arvadussi oudanet; dastgo oappamnavcak suige æi vailo sabmelažastge æmbo go æra olmuſnalir. Dat galle læ jeſaldes duotta, atte jos olmuš galgaš maidegen oappat oaidnemest, de færte vuost læt væha čuvgitus.

— Oðða testamenta læ oððasest jorgaluvvum samas Lars Hætta bokte Guovdagæinost, dat sæmma, gutte samidi girkosalbmagirje læ čallam. Oðða testamenta læ dasto professor Friisa bokte čadageč-čujuvvum ja divoduvvum grækalaš giela testamenta mielde. Dal bægga præntast gærgam. Algoprænta læ bispa Hvoslef Tromast Friisast vækken čaðalokkam. Dastest læ dal 34 jage go algo jorgalæbme, maid Stochfleth læi jorgalam, ſaddai prentijuvvum, ja josjuoga dat giela dafhost i læm buorre, de berre dat æljares sameædnam apostal almaken gitevaſvuodain muijuvvut juokke sabmelažast sikke dam bargost ja ollo æra bargoin sami diti. Jos min avisa ſaddaš bistet, de mi vægjep okti samidi bæssat væha muiatalet dam olbmu ællema birra.

— Olgoædnamest buktujuvvu min ædnami jakkasažat 918,000 punna goikaduvvum sikkormada, mast dat sikkor rakaduvvu, maid ænaš olbuk kaflassen adnik. Dat namatuuvvum sikkorhivudak 32,500 speise; go dasa lasetuvvu dat tuollo, mi daina valdu, nammalassi 7,650 speise, de dusſe dat okta galvo valda 40,150 speise. Dal læk ædnagak dam arvalusast, atte ječamek rikast dam gilvegoattet.

— Filadelfiast Amerikast galga 1875 (boatte jage) čajetæbme adnujuvvut ja dok-

ko lageduvvujek vissa ænaš rikain sikke ſaddoin, dujin, galvoſlajain, mi gæst gavdnus. Dal læ daggar čajetæbme nuft virulažan ſaddam, atte i mana sagga oktage jakke, goas daggar i adnujuvvu gost nuft. Mi æp aigo biettalet, atte juokke riki i læk avkalaš su galvos čajetet æra rika olbmuidi nuftgo imaida migjidi læ hui avkalaš oaidnet æra olbmu rakkanasaid, mutto mi færtijep almaken æpedet, atte dak golok, mak dai gæceld bocidek, maksujek dam avke bokte, maid mi daina adnep, ærenoamačet dal go min mielast orruk davjomen mendo. Min mielast orro, atte dat ællo, mi dai gæceld manna, mataši avkalebbut adnut go moade jottemhalolažaid suotastattet dai čajatusai guim. Dagjagaš stuorradigge læ miedetam 5,000 speise adnut, vai dačage ja sabmelaš — jos datto — bæssa særvat Filadelfiačajatussi, mutto manqel mi vara boattep uccamussan 30,000 speise lasetet daihe uccamussan oktibuok 35,000 speise golatet.

— Olgoædnamest læ muorragilvembargo aiga juo oudeduvvum, mutto mi læp alelesi harjanam manjest jottet. Dal læp vimak mige dam mattai oudanam, atte muorragilvem særek læk algam minge rika avkutet. Lokkamættom duhati mielde gilvujuvvujek dal muorak ædnak sajidi, gost oudalest i læm badnesoallomge gavdmest. Ovta olbmu api muddoin æi læk daggar doaimatusak, mutto go ænebuk særve dakkik, dalle matta ovdastattujuvvum appe oavdodagoid bargat. Goas galgap mi sabmelažak oappat maidege særvalagai barggat?

— Ruoša kæisar læ dam aige Engelandast guosest fidnam. Engelanda ráððejægje dronniga nubbe bardne læ nammalassi gieskjad naitalam ruoša kæisar aidno nieidain. Stuorra rakkanemuš læmaš Engelandast dam alla guose vuostaivaldem diti.

O l g o æ d n a m o ð ð a s a k .

Frankrika. Dat matta čielgasabbut atte čielgasabbut oidnujuvvut, atte Mak Mahon i læk maige ærenoamaš addaldagai guim værjotuvvum olmai. Son læ aibas dušše Thiers eftui. Juokke dam harrai son læ akas ja katolikalaš bapai haldost; Broglie læ fast almotægjen, maid Mak Mahon akka oktiradi bapai guim oaiveldik, ja daina lugin i mate radđejubme burist mannat go i læk okta ærenoamaš sikke nana ja jiermalaš oaive gutte dam stivre. Buorre i læk arvedet moft radđejubme frankrikast vimak jorgeta. Dat odda lakka, mi tuiska ædnamest læ addum (gæčat 2be nummirest Prøisen vuolle) soattevæga harrai, læ dam dakkam, atte soattevækka læ stuorredduvvum ja buok soade lakkai lageduvvum buok æra tuiska ædnam birrasin. Nuft læ nammalassi frankrika gocišvuodain vuttivaldam maid prøisalažak dakkik ja bæivalažat si rakkaniq dego soatte lifči uvsa oudast. Paris birrastattujuvvu ladni guim ja rika raja mielde ceggejuvvu okta nubbe ladne. Mak Mahon radđebælek læk færtém saje čakket æraidi. Dam made čuorbet mænnodi Broglie su skipparides guim, atte franska stuorradigge vimak læ færtém dovdatet, atte ovta oaivelest i mate læt radđejumin. Doavomest læ dal atte odda valjjumek šaddik stuorradigge. Dalle besik frankrika valjægjekge valjume bokte almotet sin oaivelæsek.

— Spanienest i oro mikkege čielgamén. Karlstalažak bargik angeret dam boppa go radđejubme odišvuodast orro ja aibas njoacet dappada rakanaddat soade oudedet. Karlstalažak bargik ija bæive ladnid rakadet ja juokke lakkai ječasek nanosmattik. Radđejumi dala soattevækka læ 70,000 buristværjutuvvum olbma, æreb daid

gæk hakkai farost læk ja heppušolbmak. Bilbao, mí gukka aige læmaš birastattujuvvum ja ataštattujuvvum karlistalažain, læ vimak gačjuvvum ja karlistalažak dam baikest hagijuvvum. Ollo sajin læi stuorra illo ja avodaebme dam vuoto dití, maid rađejume soattevækka karlistalažai alde adne Bilbao birrasin. Bilbao assin læmaš dal garra aige, goas katolikalažak dego sæidne gavpuga birra orru. Buok šlai borramušain legje nokkušgoattam. Heppušbiergost maksui 32 enkal ♂ (pn̄nast). Soames ſivit suole buktui gavpugi; daina maksui ♂ 2 speise ragjai. Vuoncast maksui 8 speise ragjai, gatoin speise bælnub' speise ragjai. Buok stuoramus hætte læi daggo atte laibe i gavdnum. Jos karlistalažak legje ſaddat gukkeb aige gavpuga birastattet, de legje Bilbao olbmuk færtet sin sisä luottet.

— Tuiska ædnamest mænnoduvvu sagga goavet katolikalaš bispai ja bapai vuostai. Si sakkutuvvujek, giddagassi bigjuvjek ja maŋemusta rikast eritvuojetuvvujek. Stuorra oasse rikast, nammalassi Rihm dæno birrasin nuftgo maida dat frankrikast rieveduvvum Elsas ja Lothring, læ katolikalažai bæle. Daina garasyuodain katolikalažai vuostai matta radđejubme vissage aldces stuorra sorid dakkat.

Færami.

Garibaldi birra muitaluvvu, atte Spanien radđejubme læ su ožudæme vækken soattat karlistalažai vuostai, ja atte doaiva læ su maida oažöt.

 „Muitalægje“ matta dingujuvvut juokke poastarappe bokte, go jakkudagast maksujuvvu guokte oarta ja gutta enkal.

Prentijuvvum F. Kjeldseth prentijumest.

Num.
Vuoi

D
mataši
mæddi
juvvun
gukkis
gonag
vast o
galgai
ansaše
juo ož
muk l
nadas
dalle
di ma
dat ba
Damd
gonag
las b
si fan
laš gc
gat di

M
vela v
dalem
tusai
dain
čotala
doallo
rika k